

**Ennakkoratkaisupyyntö, jonka Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Unkari) on esittänyt
3.1.2017 – Sporting Odds Limited v. Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Irányítása**

(Asia C-3/17)

(2017/C 112/25)

Oikeudenkäyntikieli: unkari

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuim

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság

Pääasian asianosaiset

Valittaja: Sporting Odds Limited

Vastapuoli: Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Irányítása

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Onko Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (jäljempänä SEUT) 56 artiklaa, syrjintäkiellon periaatetta ja edellytystä, jonka mukaan jäsenvaltion on onnenpelitoimintaa rajoittaessaan toimittava johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti ja jota koskevan lainsäädännön tavoitteeksi jäsenvaltio ilmoittaa peliriippuvuuden torjumisen ja kuluttajien suojelun, tulkittava siten, että niiden vastainen on internetissä ja muualla kuin internetissä järjestettävää urheilun- ja hevoskilpailuvedonlyöntiä koskeva jäsenvaltion monopoli, kun yksityiset palvelujen tarjoajat ovat valtion suorittamasta markkinoiden uudelleenjärjestelystä lähtien toimiluvan saatuaan voineet järjestää kyseisessä jäsenvaltiossa fyysisesti olemassa olevissa kasinoissa huomattavan riippuvuusvaaran aiheuttavia muita online- ja offline-onnenpelejä (kasinopelit, korttipelit, raha-automaatit, online-kasinopelit, online-korttipelit)?
- 2) Onko SEUT 56 artiklaa, syrjintäkiellon periaatetta ja edellytystä, jonka mukaan jäsenvaltion on onnenpelitoimintaa rajoittaessaan toimittava johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti, tulkittava siten, että kyseistä määräystä on rikottu eikä mainittua edellytystä ole noudatettu, jos voidaan osoittaa, että peliriippuvuuden torjuntaan ja kuluttajien suojeluun liittyvällä lain tavoitteella perustellusta markkinoiden uudelleenjärjestelystä todellisuudessa seuraa, että kasinoiden lukumäärä, kasinoilta vuosittain kannettavan rahapeliveron määrä, kasinoiden toimilupamaksuista saatavien tulojen arvioitu tuotto valtion budjettiin, pelaajien ostamien pelipollettien määrä ja raha-automaattien pelioikeuksiin käytetyt rahamäärät ovat jatkuvassa kasvussa valtion suorittamasta markkinoiden uudelleenjärjestelystä lähtien?
- 3) Onko SEUT 56 artiklaa, syrjintäkiellon periaatetta ja edellytystä, jonka mukaan jäsenvaltion on onnenpelitoimintaa rajoittaessaan toimittava johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti, tulkittava siten, että kyseistä määräystä on rikottu eikä mainittua edellytystä ole noudatettu, jos voidaan osoittaa, että valtion monopolin käyttöönotolla ja yksityisille palvelujen tarjoajille annettulla luvalla onnenpelien järjestämiseen eli toimenpiteillä, joita on perusteltu kyseisen lainsäädännön perustavoitteilla, joihin ovat peliriippuvuuden torjunta ja kuluttajien suojelu, on myös valtion muiden budjettimenojen ja julkisten tehtävien rahoittamiseen liittyvä talouspoliittinen tavoite eli pelitoiminnasta saatujen nettotulojen lisääminen ja huomattavan suuren voiton saaminen kasinomarkkinoilla mahdollisimman lyhyessä ajassa?
- 4) Onko SEUT 56 artiklaa, syrjintäkiellon periaatetta ja edellytystä, jonka mukaan jäsenvaltion on onnenpelitoimintaa rajoittaessaan toimittava johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti, tulkittava siten, että kyseistä määräystä on rikottu eikä mainittua edellytystä ole noudatettu tai että palvelujen tarjoajia kohdellaan perusteettomasti eri tavoin, jos voidaan osoittaa, että jäsenvaltio perustelee tiettyjen sähköisten onnenpelien jäämistä tämän valtion monopolin alaisuuteen samalla pakottavalla syyllä, johon se vetoaa samaan aikaan kuin se asettaa saataville yhä enemmän toimilupia muiden onnenpelien järjestämistä varten?

- 5) Onko SEUT 56 artiklaa ja syrjäntäkiellon periaatetta tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että toimiluvan sähköisten kasinopelien järjestämiseen voivat saada yksinomaan sellaiset palvelujen tarjoajat, jotka harjoittavat toimintaansa Unkarissa fyysisesti olemassa olevissa kasinoissa (toimiluvalla), ja että sellaisille palvelujen tarjoajille, joilla ei ole Unkarissa fyysisesti olemassa olevaa kasinoa – mukaan lukien ne palvelujen tarjoajat, joilla on fyysinen kasino toisessa jäsenvaltiossa – ei myönnetä lupaa sähköisten kasinopelien järjestämiseen?
- 6) Onko SEUT 56 artiklaa ja syrjäntäkiellon periaatetta tulkittava siten, että ne ovat esteenä menettelylle, jossa joko julkaisemalla tarjouskilpailun toimilupien myöntämiseksi fyysisesti olemassa olevassa kasinossa harjoitettavalle toiminnalle tai sallimalla luotettavan onnenpeliyrittäjän esittää tarjouksen toimiluvan saamiseksi tällaiselle kasinolle jäsenvaltio varmistaa periaatteessa mahdollisuuden siihen, että kuka tahansa – myös toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut – laissa asetetut edellytykset täyttävä palvelujen tarjoaja voi saada oikeuden harjoittaa tällaista kasinotoimintaa ja sen saatuaan luvan sähköiseen kasinotoimintaan, mutta jossa asianomainen jäsenvaltio ei aloita toimiluvan myöntämistä koskevaa julkista ja läpinäkyvää tarjouskilpailumenettelyä eikä palvelujen tarjoajalla käytännössä ole mahdollisuutta esittää tarjousta ja jossa jäsenvaltion viranomaiset tämän vuoksi toteavat kyseisen tarjoajan tarjonnan palveluja luvatta ja siis lainvastaisesti ja määräävät tälle hallinnolliseksi katsotun seuraamuksen?
- 7) Onko SEUT 56 artiklaa, syrjäntäkiellon periaatetta ja edellytystä, jonka mukaan lupajärjestelmän on oltava läpinäkyvä, objektiivinen ja julkinen, tulkittava siten, että ne ovat esteenä menettelylle, jossa jäsenvaltio ottaa käyttöön tiettyjä onnenpelipalveluja koskevien toimilupien myöntämiseen liittyvän tarjouskilpailujärjestelmän ja jossa toimiluvat myöntävä elin voi toimilupaa koskevan tarjouskilpailun aloittamisen sijasta tehdä toimilupasopimuksen myös luotettavien onnenpeliyritysten kanssa sen sijaan, että se pelkällä toimilupaa koskevan tarjouskilpailun julkaisemisella antaisi kaikille palvelujen tarjoajille mahdollisuuden ottaa samoilla edellytyksillä osaa kyseiseen kilpailuun?
- 8) Jos seitsemänteen kysymykseen vastataan kieltävästi ja jos jäsenvaltio voi ottaa käyttöön useanlaisia menettelyjä saman toimiluvan saamiseksi, onko jäsenvaltion SEUT 56 artiklaa sovellettaessa taattava näiden menettelyjen vastaavuus kyseistä perusvapautta koskevien unionin oikeuden säännösten ja määräysten tehokkuuden varmistamiseksi, kun edellytys, jonka mukaan lupajärjestelmän on oltava läpinäkyvä, objektiivinen ja julkinen, sekä yhdenvertaisen kohtelun periaate otetaan huomioon?
- 9) Vaikuttaako kysymyksiin 6–8 annettaviin vastauksiin se, ettei toimilupapäätöksestä voida kummassakaan tapauksessa valittaa tuomioistuimeen eikä siihen ole muutakaan tehokasta muutoksenhakukeinoa?
- 10) Onko SEUT 56 artiklaa, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (jäljempänä SEU) 4 artiklan 3 kohdassa määrättyä vilpittömän yhteistyön periaatetta, jäsenvaltioiden institutionaalista ja menettelyllistä autonomiaa, kun niitä tarkastellaan perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklan valossa, ja niistä johtuvia vaatimuksia, joiden mukaan jokaisella on oltava oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja oikeus puolustautua, tulkittava siten, että pääasiaa käsittelevä kansallinen tuomioistuin voi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmeneviä, unionin oikeudessa asetettuja edellytyksiä tutkiessaan ja kyseisen jäsenvaltion säätämien rajoitusten tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta tarkastellessaan myös omasta aloitteestaan määrätä ja toimittaa tutkimuksen ja todistelumenettelyn silloinkin, kun jäsenvaltion kansallisissa prosessisäännöksissä ei anneta sille tällaista toimivaltaa?
- 11) Onko SEUT 56 artiklaa, kun sitä tarkastellaan perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklan valossa ja ottaen huomioon niistä johtuvat vaatimukset, joiden mukaan jokaisella on oltava oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja oikeus puolustautua, tulkittava siten, ettei pääasiaa käsittelevä kansallinen tuomioistuin voi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmeneviä, unionin oikeudessa asetettuja edellytyksiä tutkiessaan ja kyseisen jäsenvaltion säätämien rajoitusten tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta tarkastellessaan asettaa todistustaakkaa rajoitusten kohteena olevalle palvelujen tarjoajalle, vaan kyseisen jäsenvaltion ja käytännössä riidanalaisen päätöksen tehneen viranomaisen on perusteltava ja näytettävä toteen se, että kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö soveltuu yhteen unionin oikeuden kanssa ja täyttää tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta koskevat edellytykset, ja että tällaisen näytön puuttumisesta jo sellaisenaan seuraa, että kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä rikotaan unionin oikeutta?

- 12) Onko SEUT 56 artiklaa, kun otetaan myös huomioon perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohdassa määrätty oikeus hyvään hallintoon, perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan a alakohdassa määrätty oikeus tulla kuulluksi, perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan c alakohdassa määrätty perusteluvelvollisuus ja SEU 4 artiklan 3 kohdassa määrätty vilpittömän yhteistyön periaate sekä jäsenvaltion institutionaalista ja menettelyllistä autonomiaa koskeva periaate, tulkittava siten, etteivät nämä edellytykset täyty, jollei jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen kansallisen säännöksen perusteella ilmoita onnenpelejä tarjoavalle palvelujen tarjoajalle hallinnollisen seuraamusmenettelyn aloittamisesta ja jollei se hallinnollisen menettelyn myöhemmässä vaiheessa pyydä palvelujen tarjoajalta lausuntoa siitä, soveltuvatko jäsenvaltion säännökset yhteen unionin oikeuden kanssa, ja sitä hankkimatta määrää yksiasteisessa menettelyssä kansallisessa oikeudessa hallinnolliseksi katsotun seuraamuksen antamatta päätöksen perusteluissa yksityiskohtaista kuvausta kyseisestä yhteensoveltuvuudesta ja sitä tukevasta näytöstä?
- 13) Täyttyvätkö SEUT 56 artiklassa, perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohdassa ja 2 kohdan a ja c alakohdassa sekä 47 ja 48 artiklassa asetetut edellytykset sekä niistä johtuva vaatimus, jonka mukaan jokaisella on oltava oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja oikeus puolustautua, jos onnenpelejä järjestävällä palvelujen tarjoajalla on mahdollisuus riitauttaa kansallisen lainsäädännön yhteensoveltuvuus unionin oikeuden kanssa ensimmäistä kertaa yksinomaan kansallisessa tuomioistuimessa?
- 14) Onko SEUT 56 artiklaa ja jäsenvaltion velvollisuutta oikeuttaa palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittaminen tai esittää sille syyt tulkittava siten, ettei jäsenvaltio ole noudattanut kyseistä velvollisuutta, jos ajankohtana, jona kyseisestä rajoituksesta päätettiin, ei ollut olemassa rajoituksen yleisen järjestyksen mukaisuutta tukevaa merkityksellistä ja pätevää tutkimusta, eikä sitä edelleenkään ole?
- 15) Kun määrättävissä olevan hallinnollisen seuraamusmaksun määrää koskeva lainsäädäntökehys, kyseisen seuraamusmaksun kohteena olevan toiminnan luonne ja erityisesti kyseisen toiminnan suhde yleiseen järjestykseen ja yleiseen turvallisuuteen sekä seuraamusmaksun repressiivinen tarkoitus otetaan huomioon, voidaanko perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklan perusteella katsoa, että kyseinen hallinnollinen seuraamusmaksu on "rangaistuksenluonteinen", ja vaikuttaako tämä seikka kysymyksiin 11–14 annettaviin vastauksiin?
- 16) Onko SEUT 56 artiklaa tulkittava siten, että jos ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on edeltäviin kysymyksiin annettujen vastausten perusteella vahvistettava kyseisten säännösten ja niiden soveltamisen lainvastaisuus, käsiteltävässä asiassa on todettava, että SEUT 56 artiklan kanssa yhteensoveltumattomien kansallisten säännösten perusteella määrätty seuraamus on sekin unionin oikeuden vastainen?

**Ennakkoratkaisupyyntö, jonka Amtsgericht Aue, Zweigstelle Stollberg (Saksa) on esittänyt
10.1.2017 – Thomas Hübner v. LVM Lebensversicherungs AG**

(Asia C-11/17)

(2017/C 112/26)

Oikeudenkäyntikieli: saksa

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin

Amtsgericht Aue, Zweigstelle Stollberg

Pääasian asianosaiset

Kantaja: Thomas Hübner

Vastaaja: LVM Lebensversicherungs AG

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Onko 10.11.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/96/ETY⁽¹⁾ liitteessä II olevaa A kohtaa [kun sitä luetaan yhdessä direktiivin 90/619/ETY]⁽²⁾ 15 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan kanssa, tulkittava siten, että kuluttajalla on oikeus peruuttaa henki- tai eläkevakuutus koko sen ajan, jolloin hän maksaa vakuutusmaksuja, jos hän on maksanut sopimukseen perustuvia vakuutusmaksuja usean vuoden ajan tietämättä peruuttamisoikeudesta sen vuoksi, että henki- tai eläkevakuutusyhtiö on antanut hänelle virheellisiä tietoja?